

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltämistä metsästysvuonna 2019—2020 (Dnro 1221/01.03/2019)

BirdLife Suomi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyyntöstä ja toteaa asian johdosta seuraavaa:

Kanalintukannat nousivat kesällä 2019 etenkin Pohjois-Suomessa 2000-luvun keskiarvoa korkeammalle tasolle. Kannankehityksessä on kuitenkin suurta alueellista vaihtelua, ja monilla Etelä-Suomen alueilla metso- ja teerikannat ovat edelleen heikot. Heikon kannan alueet on tunnistettu asetusluonnoksessa pääosin hyvin, mutta muutamat alueet ovat jääneet esitetyissä metsästysrajoituksissa huomioimatta.

Asetusluonnoksessa esitetään kanalinnuille poikkeuksellisen pitkiä metsästysaikoja ja metson ja teeren tammikuinen metsästys sallittaisiin ensi kertaa lähes 40 vuoteen. Vahvan kannan alueille esitetään viime vuosikymmeniin verrattuna kaksinkertaista (104 päivää) tai lähes kaksinkertaista (92 päivää) metsästysaikaa, ja keskimääräisen tai hieman keskimääräistä alemman kannan alueille kymmenen päivää pidempää metsästysaikaa. Näin pitkät metsästysajat ovat edellisen kerran olleet 1960-luvulla, jolloin kanalintukannat olivat huomattavasti nykyistä suuremmat. **Pidämme ministeriön esitystä metsästyksen kestävyuden vaarantavana ja esitämme ministeriölle metsästysaikojen huomattavaa lyhentämistä.**

Yleiset huomiot

Kanalintujen metsästyksen sääntely perustuu kattaviin laskentatietoihin. Metsästysrajoitusten perusteena olevat tunnusluvut on esitetty asetusluonnoksen taustamuistion kartoilla selkeästi. Tausta-aineistossa olisi kuitenkin syytä esittää myös yksityiskohtaiset kannankehityskuvaajat tilastoalueittain. Vielä varsin lyhyitä aikasarjoja tulkittaessa on myös huomioitava, että jakson loppuun tai alkuun osuva poikkeusvuosi voi muuttaa aikasarjan tulkintaa merkittävästi. Kantojen pitkäaikaiskehityksen arvioinnissa on siis oltava varovainen lajeilla, joiden kannat vaihtelevat luontaisesti suuresti.

Kanalintukannat kääntyivät kesällä 2018 nousuun kolmen erittäin huonon vuoden jälkeen ja kannat ovat pääsääntöisesti kasvaneet myös kesällä 2019. Koko maata tarkastellen metsokanta on nyt noin 17 prosenttia 2000-luvun keskiarvoa suurempi, teerikanta noin 9 prosenttia suurempi ja pyykanta 13

prosenttia suurempi. Metsolla ja teerellä alueellinen vaihtelu on kuitenkin suurta, ja monin paikoin eteläisessä Suomessa kannat ovat edelleen heikot. Metsästyspainetta ei ole syytä merkittävästi lisätä edellisvuosista, jotta kantojen suotuisaa kehitystä ei vaaranneta.

Metsästäysasetuksen muutoksella 24.5.2018 pidennettiin metson, teeren ja pyyn potentiaalista metsästysaikaa niin, että metsästysaika päättyy 10.12. aiemman 31.10. sijasta. Tämä lisää entisestään viranomaisen vastuuta rajoittaa metsästystä kanalintukantojen tilanteen mukaan ja varovaisuusperiaatetta soveltaen. Suomen riistakeskuksen esityksessä ehdotetaan metsästysajat vakioitavaksi niin, että kantojen huonossa kehitystilanteessa metsästysaika päättyisi 10.10., keskimääräisessä tilanteessa 10.11. ja hyvässä 10.12. Lisäksi erittäin hyvässä kehitystilanteessa voitaisiin sallia urosmetson tai –teeren metsästys tammikuussa.

Esitys tarkoittaa, että metsästysaika pitenee edeltäviin vuosikymmeniin verrattuna keskimääräisessä kannan tilassa 19 %, hyvässä tilassa 77 % ja erittäin hyvässä tilassa jopa 119 %.

Näin merkittävää lisäystä metsästyspaineeseen ei tule sallia, vaan metsästysaika on pidettävä keskimääräisessä ja hyvässä kannan tilassa ennallaan (enintään 10.9. – 31.10.). Mahdollisuutta jatkaa metsästysaikaa marraskuulle ei pidä käyttää kuin poikkeuksellisen hyvinä vuosina. Sydäntalvella, jolloin kanalintujen elämä on olosuhteiden vuoksi erityisen haastavaa, ei metsästystä tule sallia lainkaan.

Pidennetyt metsästysajat vaikuttavat kanalintukantoihin ei voida vielä tuntea. On kuitenkin perusteltua olettaa, että saalismäärän kasvun ohella metsästysajan pidentäminen loppupäästä johtaa myös metsästyskuolleisuuden pienempään kompensoitavuuteen (metsästys kohdistuu enenevässä määrin yksilöihin, jotka selviäisivät hengissä seuraavaan lisääntymiskauteen) sekä soitimen toiminnan kannalta olennaisten alfakoiraiden enenevään verotukseen. On ilmeinen riski, että metsästysajan huomattava pidentäminen osoittautuu kanalintukannoille haitalliseksi.

Kanalintujen syksyinen metsästysaika on ollut vuosina 1976–2017 enimmillään 52 päivää. Lähes nyt esitetyn pituiset metsästysajat ovat edellisen kerran olleet vuonna 1975, jolloin teeren ja pyyn metsästysaika oli kuudessa ja metson kolmessa pohjoisessa maakunnassa 10.9. – 30.11. (82 päivää) ja nyt esitettyä pidemmät vuonna 1969, jolloin lajien metsästysaika kolmessa pohjoisessa maakunnassa oli 10.9. – 31.12. (113 päivää). 1960- ja 1970-luvuilla kanalintukannat olivat kuitenkin huomattavasti nykyistä vahvemmat.

Teeren talvimetsästys on ollut viimeksi sallittua 1. – 10.1.1981 (jolloin edeltävän syksyn metsästysaika oli kuitenkin vain 45 päivää) ja sitä edellisen kerran kanalintuja on saanut metsästää tammikuussa vuonna 1964.

Lajikohtaiset huomiot

METSO

Metson metsästys esitetään kiellettäväksi Varsinais-Suomessa ja Uudenmaan länsiosissa. Metsästysajaksi esitetään Pohjanmaalla, Kanta- ja Päijät-Hämeessä sekä Pirkanmaan ja Keski-Suomen eteläosissa 10.9. – 10.10. Rajoitukset ovat kannankehityksen tai kannan tiheyden puolesta perusteltuja. Metsokannan tila on laskentojen perusteella huono myös Kaakkois-Suomessa (18 % alhaisempi kuin edellisvuonna ja toiseksi huonoin viimeisen kymmenen vuoden aikana), koko Keski-Suomen maakunnassa (25 % edellisvuotta alhaisempi ja toiseksi huonoin viimeisen kymmenen vuoden aikana) ja Pohjois-Karjalassa (21 % edellisvuotta alhaisempi ja kannankehitys erityisen negatiivinen maakunnan pohjoispuoliskossa). Metsästysaika tulisi rajoittaa korkeintaan yhteen kuukauteen myös näillä alueilla.

Muualla Suomessa metson metsästysajaksi esitetään 10.9. – 10.11., poikkeuksena Etelä- ja Itä-Lapin alue ja Koillismaa, joilla metsästysaika olisi 10.9. – 10.12. Lisäksi metsästys sallittaisiin tammikuun lopussa Itä-Lapin ja Koillismaan alueella. **Metson metsästysaika siis enimmillään jopa kaksinkertaisi edellisten vuosikymmenien maksimiin verrattuna.** Metsästyspaineen lisäys ei ole perusteltu tilanteessa, jossa kannat ovat enimmäkseen keskimääräiset tai hieman keskimääräistä korkeammat ja metsästysajan pidentämisen vaikutuksia ei tunneta. Metson metsästyksen tulee päättyä suurimmassa osassa Suomea viimeistään 31.10. Metsästysajan jatkaminen marraskuulle (enintään 10.11. asti) on ajateltavissa korkeintaan Itä-Lapissa, missä metsokannan tilanne on erittäin hyvä ja metsästyspaine todennäköisesti vähäisempi. Metson tammikuista metsästystä ei tule sallia.

TEERI

Teerikannan pitkäaikaiskehitys on metsoa huonompi ja etenkin Suomen eteläpuoliskossa teerikannat ovat edelleen monin paikoin viimeisen kymmenen vuoden keskiarvon alapuolella kahdesta nousuvuodesta huolimatta. Pohjoisempina lähestytään paikoin edellisten hyvien vuosien 2010—2013 tiheyksiä, mutta poikkeuksellisen hyvästä teeritilanteesta ei voida puhua. Esimerkiksi Kainuun ja Oulun tilastoalueilla teeritiheys on edelleen pienempi kuin yhtenäkin vuonna jaksolla 2010—2013.

Teeren metsästysajaksi esitetään 10.9. – 10.10. suuressa osassa eteläistä Suomea. Rajoitusalue on kannankehityksen valossa hyvin perusteltu. Varsinais-Suomessa ja Uudenmaan länsiosissa teeri tulisi rauhoittaa kokonaan huomattavan negatiivisen kannankehityksen vuoksi.

Suuressa osassa Suomea teeren metsästys jatkuisi esityksen mukaan 10.12. asti, ja tammikuista talvimetsästystä esitetään Kainuusta Itä-Lappiin ulottuvalle vyöhykkeelle. **Metsästysaika olisi siis hyvin laajalla alueella kaksinkertainen tai lähes kaksinkertainen aiempien vuosikymmenien tilanteeseen verrattuna.** Näin suuri metsästyspaineen lisäys todennäköisesti vaarantaa kannan suotuisan kehityksen. Teeren metsästyksen tulee pääsääntöisesti päättyä viimeistään 31.10., ja metsästysajan jatkamista marraskuulle (enintään 10.11. asti) voi harkita vain kaikkein vahvimman kannan alueilla. Teeren tammikuista metsästystä ei tule sallia.

PYY

Pyyntä metsästysajaksi esitetään Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaan luoteisosissa 10.9. – 10.11. ja muualla Suomessa 10.9. – 10.12. Pyykannat ovat Suomessa enimmäkseen hieman 2000-luvun keskiarvoa korkeammalla tasolla, ja tässä tilanteessa metsästyksen tulee päättyä 31.10.

RIEKKO

Riekon metsästystä esitetään kiellettäväksi suuressa osassa Suomea. Lyhennettyä kuukauden metsästysaikaa esitetään Keski- ja Itä-Lappiin ja Kuusamoon. Metsästyksen rajoittaminen on alhaisen tiheyden ja pitkäaikaisen laskevan kannankehityksen perusteella oikea ja varovaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu. Riekon metsästystä olisi kuitenkin rajoitettava myös Ylä-Lapissa. Ylä-Lapin riekkokannat ovat olleet jo yli vuosikymmenen ajan huomattavan alhaiset. Vaikka tänä vuonna kannat nousivatkin 12 vuoden laskentajakson keskimääräiselle tasolle, sijoittuu tämä laskentajakso kokonaisuudessaan heikon kannan vaiheeseen. Metsästyskausi Ylä-Lapin kunnissa on tavattoman pitkä, ja talvisella ansapyynnillä on epäilemättä vaikutusta riekkokantaan.

Metsästyksen täysimääräistä sallimista Ylä-Lapissa perustellaan jatkuvasti pienellä metsästyspaineella, mikä ei Luonnonvarakeskuksen saalistilastojen valossa pidä paikkaansa. Valtaosa Suomen riekkosaaliista saadaan

nimenomaan Ylä-Lapista, missä keskimääräinen saalis on 2000-luvulla ollut yli 30 000 yksilöä. Tätä ei voi pitää pienenä metsästyspaineena. Määrä on suuri jopa Suomen kokonaiskantaan nähden, sillä vuonna 2019 riekkokannaksi arvioitiin 180 000 yksilöä.

KIIRUNA

Asetusluonnoksessa ei käsitellä lainkaan kiirunan metsästystä, mikä on Ylä-Lapissa sallittu ajalla 10.9.—31.3. Suomen kiirunakanta on pieni (keskikannaksi arvioitu 14 000 yksilöä) ja sen kehitys tunnetaan puutteellisesti. Kiiruna on Suomessa selkeimmin ilmastonmuutoksen uhkaamia lintulajeja, ja kannan hiipuminen lähitulevaisuudessa siksi todennäköistä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kiirunan metsästystä on tarpeen rajoittaa.

Pyydämme ministeriötä ottamaan edellä esittämämme huomioon ja muuttamaan asetusesitystä edellä esittämällämme tavalla.

Helsingissä 23.8.2019

Aki Arkiomaa
toiminnanjohtaja
BirdLife Suomi ry